

A fejlesztésekre kellene koncentrálni

A március 11-én elrendelt veszélyhelyzetet június 18-án szüntette meg a kormány. Ezalatt a három hónap alatt mind az export, mind a belföldi kereskedelmi forgalom visszaesett, és az ország gazdasági teljesítménye is jelentősen romlott. Ugyanakkor a mezőgazdaságban nem lehetett leállni, hiszen az aktuális munkálatokat, el kell végezni. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége a veszélyhelyzet idején elektronikus úton továbbította tagjainak a híreket és más információkat, hogy ezt a nehéz időszakot hogyan lehet túlélni. Milyen károkat kellett elszenvednie a MOSZ tagságának? Kérdésünkre Máhr András, a MOSZ főtítkárhelyettese válaszolt.

– A koronavírus az egész világon vadonatúj helyzetet teremtett, ami nem ért véget a veszélyhelyzet megszüntetésével. Hogy valójában mekkora kárt szenvedett el a MOSZ tagsága, egyelőre senki nem tudja megmondani, hiszen az ágazatot egyszerre sújtotta a koronavírus és annak következményei, rendkívül kedvezőtlen időjárás (aszály, fagykár stb.), valamint állat-egészségügyi problémák, amelyek egyébként az egész világon átrendezték a piaci viszonyokat, kezdte az értékelést a főtítkárhelyettes.

– Számos új probléma keletkezett a gazdálkodóknál. Az első pillanattól kezdve világos volt, hogy a mezőgazdasági munkákkal nem lehet leállni, azonban új problémaként jelentkezett például, hogy az agrárgazdaságban hogyan kell értelmezni a karantént, milyen szabályai vannak az áruszállításnak stb. E tekintetben a kormány, azon belül a gazdaságirányítás rugalmasan járt el, mindazonáltal sok kérdésre ők sem gondoltak. Amikor a MOSZ felvetett egy-egy új problémát, akkor az esetek többségében gyors és rugalmas intézkedés született, hangsúlyozta Máhr András.

A veszélyhelyzet kezdetekor azonban volt egy tévhit, ami rögzült a gazdaságpolitika egyes alakítóinak fejében, nevezetesen, hogy a mezőgazdaságot nem érheti túl nagy kár a koronavírus miatt, elvégre élelmiszerre most is szükség lesz. Sajnos, ez nem ilyen egyértelmű, mert a magyar mezőgazdaságot igenis nagy károk érték. Ennek tükrében a veszélyhelyzet elmúltával különösen izgalmassá válik a „hogyan tovább?” kérdése.

Idén elmarad a mezőgazdaság teljesítménye a korábbi években megszokottól, és ugyanúgy, ahogy a gazdaság egésze, jelentős visszaesést kénytelen elszenvedni. Ez objektív állapot – mondta a főtítkárhelyettes. Ezért makrogazdasági szempontból

sem mindegy, hogy a mezőgazdaság mikor tud továbblépni a jelenlegi mélypontról.

– Ha másra nem, csak arra gondoljunk, hogy új európai uniós támogatási ciklus küszöbén állunk, és a támogatás követelményei között eddig elképzelhetetlen dolgok szerepelnek. Elég, ha a Termőföldtől az asztalig stratégia zöld célkitűzéseit említjük, amiben olyan követelmények vannak, hogy a növényvédőszer-felhasználást 50, a műtrágya-felhasználást 20 százalékkal kell csökkenteni, az üvegházhatású gázok kibocsátását szintén szigorítanák – miközben semmi konkrétumot nem tudunk a 2021 utáni támogatáspolitikáról, fogalmazott Máhr András.

– Ebben a helyzetben a magyar mezőgazdaságnak egyetlen választása van, mégpedig az, hogy technikailag és technológiailag megújul, vagyis a lehető leggyorsabban modernizál. Minden erőforrást erre kellene összpontosítanunk. Ez azért is volna lehetséges, mert a jelenlegi uniós pénzügyi ciklusban, ami elvileg 2020. december 31-én jár le, még mindig jelentős lekötetlen összeg áll rendelkezésünkre az európai uniós vidékfejlesztési forrásokból.

Egy nemrég megjelent kormányhatározat szerint csak az euró árfolyamának változása miatt 115 milliárd forint többletforrás keletkezett a VP-ben, és emellett a lekötetlen, illetve fel nem használt keretből közel azonos nagyságrendű forrás szabadul fel. Ennek a modernizációt kellene szolgálnia. Itt és most a makrogazdaságnak is az volna az érdeke, hogy ezeket a forrásokat minél gyorsabban az említett célokra költjük, hiszen ezzel az ország GDP-jét növelhetné az ágazat. Az agrárgazdálkodóknak is ez az érdekük azért, mert az előttük álló kihívásokra csak így tudnának idejében megfelelő válaszokat adni. Ez jelentős fejlesztési forrásokat igényel, amit – mint köztudott – támogatások nélkül

még a legjobb években sem képes kitermelni az ágazat – jelentette ki a főtítkárhelyettes.

A kormányzat a válság kapcsán számos jó intézkedést hozott, bár elsősorban a nemzetgazdaság egészét, nem csak a mezőgazdaságot érintően, ismerte el Máhr András. Ilyen volt például, hogy a március-május között esedékes közgyűléseket elhalasztatták, és csak a válság után kell megtartani őket. Az is jó döntés volt, hogy a tisztségviselők lejáró mandátuma a veszélyhelyzet megszüntetését követő 90 napig automatikusan meghosszabbodott, és a hosszabbítás idejére lehetett halasztani a választások lebonyolítását. Ezzel kapcsolatban azért előfordultak zavarok, ugyanis a Nemzeti Adó- és Vámhivatal az intézkedés ellenére a MOSZ több tagszervezetével közölte, hogy törli az adószámát, mert nem jelentett be új tisztségviselőket. Ha ez megtörténik, az azt jelentené, hogy az adott gazdaság működésképtelenné válik. A főtítkárhelyettes bízik abban, hogy a probléma, amit jeleztek az igazságügyi és a pénzügyminiszternek, rövid időn belül megoldódik. Fontosak voltak a foglalkoztatással kapcsolatos intézkedések, az időnyomunka és az alkalmi munka szabályozásának a módosítása, ez sokat segített az ágazatnak.

Ennek ellenére sokkal több agrárspecifikus intézkedésre lenne szükség. Június 22-én jelentek meg a sertés-, a baromfi-, a haltermelők, az élelmiszer-feldolgozók, kertészek egyszeri megsegítését szolgáló intézkedések. Viszont az ágazat mostohagyerekké vált a fejlesztéstámogatás terén, olyannyira, hogy az agrártárca a 115 milliárd forintos árfolyamkülönbsézből csak 81 milliárd forint felhasználására tett javaslatot. A gazdálkodóknak, a magyar agráriumnak, a vidéknek, a nemzetgazdaságnak alapvető érdeke, hogy gyorsan és hatékonyan használhassák fel ezeket a forrásokat, mondta végezetül Máhr András.

H. Gy.